

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

**REKABET KURULU KARARI**

Dosya Sayısı : 2010-4-324 (Önaraştırma)  
Karar Sayısı : 11-32/668-211  
Karar Tarihi : 26.05.2011

**A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER**

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI  
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

10 **B. RAPORTÖRLER** : Ali Fuat KOÇ, Sinan BOZKUŞ

**C. BAŞVURAN** : Gizlilik talebi bulunmaktadır.

**D. HAKKINDA İNCELEME**

YAPILAN : - OHES Turizm Tic. Ltd. Sti.-Özel Ege Yıldız MTSK  
Ulusal Egemenlik Cad. Taşlık İş Merkezi Kat:2 No:64/68  
Marmaris/Muğla  
- İMTA Turizm Tic. Ltd. Sti.-Özel Marmara MTSK ve Özel Marmaris Altın MTSK  
Tepe Mah. Yeni Yol Cad. 48. sok. No:2 Marmaris/Muğla  
20 - Özel Marmaris Kaynak MTKS  
Ulusal Egemenlik Cad. No:4/15 Marmaris/Muğla

**E. DOSYA KONUSU:** Marmaris'te faaliyet gösteren sürücü kurslarının anlaşmak suretiyle hizmet fiyatlarını diğer illerdeki fiyatların üzerinde belirledikleri iddiası.

**F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda, Marmaris'te faaliyet gösteren 4 adet motorlu taşıtlar sürücü kursunun (MTSK) aynı fiyattan hizmet verdikleri ve bu fiyatların diğer illerdeki muadil hizmet fiyatlarının çok üzerinde olduğu belirtilmiş ve konunun 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında incelenmesi talep edilmiştir.

30 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 17.12.2010 tarih ve 9456 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 11.01.2011 tarih ve 2010-4-324/İİ-11-377-S.B. sayılı İlk İnceleme Raporu, 19.01.2011 tarih ve 11-04 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, 4054 sayılı Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 17.05.2011 tarih ve 2010-4-324/ÖA-11-326.AFK sayılı Önaraştırma Raporu 23.05.2011 tarih ve REK.0.08.00.00-110.02.02/225 sayılı Başkanlık önergesi ile 11-32 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

**H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor'da;

1. Muğla ili Marmaris ilçesindeki sürücü kurslarının, kurs ücretlerini birlikte belirleyerek 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği,

40 2. a) Diğer yandan usul ekonomisi çerçevesinde; uygulamanın boyutları, ilgili pazarın yapısı ve geçmiş tarihli Rekabet Kurulu kararları gibi unsurlar dikkate alındığında 4054 sayılı Kanun kapsamında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı,

## 11-32/668-211

b) Bununla birlikte, ilgili pazarda rekabetin kalıcı bir şekilde tesisi ve benzer eylemlerin tekr r etmesinin önlenmesi bakımından; 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin  c nc  fıkrası uyarınca, söz konusu sürücü kurslarına görüş gönderilmesi gerektiği,

c) Ayrıca, Muğla ili ve ilçelerindeki Mülki İdare Amirliklerine ve Milli Eğitim Müdürlüklerine yazılar gönderilerek o bölgelerdeki MTSK'ların 4054 sayılı Kanun hakkında bilgilendirilmesinin sağlanmasının uygun olacağı, hususlarına yer verilmiştir.

## I. İNCELEME VE DEğERLENDİRME

### I.1. İlgili Pazar

#### 50 I.1.1. İlgili  r n Pazarı

Sürücü ehliyeti almak isteyen bir kişi için, söz konusu sürücü kurslarında eğitim alınması kanunen zorunlu olduğundan, kurslar tarafından verilen bu hizmetin herhangi bir ikamesi bulunmamaktadır. Bu nedenle ilgili hizmet pazarı, "sürücü adaylarına yönelik özel  ğretim hizmetleri pazarı" olarak tespit edilmiştir.

#### I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

60 Sürücü adaylarına yönelik özel  ğretim hizmetleri bakımından daha önce alınan Rekabet Kurulu kararlarında ilgili coğrafi pazar il veya il e bazında belirlenmiştir. Bu çerçevede aynı il içinde bulunan sürücü kurslarının birbirleri ile ikame oldukları kabul edilmiştir. Ancak il merkezinde bulunmayan  vre ilçelerdeki sürücü kursları bakımından farklı bir değerlendirme yapılması gerekmektedir. Zira bu tür yerleşim yerlerinde ikamet edenler açısından diğer ilçelere veya il merkezine gidilmesi, mesafe uzadıkça oldukça güç ve maliyetli olabilmektedir. Bu durumda, diğer ilçelerde veya il merkezinde bulunan kursların  vre ilçede bulunan kurslara ikame özelliği oldukça azalmakta ve bir rekabetçi baskı yaratamamaktadır. Nitekim Marmaris ilçesinde faaliyet gösteren sürücü kursları ile yapılan görüşmede, daha önce zaman zaman farklı ilçelere kursiyerlerin gittiği ifade edilmekle birlikte, artık Marmaris dışından kursiyer gelmediği gibi Marmaris'ten diğer ilçelere de kursiyer gitmediği ifade edilmektedir. Bu doğrultuda Őik yet konusu uygulamanın Marmaris ilçesinde gerçekleşiyor olması nedeniyle, ilgili coğrafi pazar "Marmaris" olarak belirlenmiştir.

#### 70 I.2. Yapılan Tespitler

##### I.2.1. Önaraştırma Kapsamında Yapılan Görüşmeler

Yürütülen  naraştırma kapsamında Marmaris ilçesinde faaliyet gösteren sürücü kursları ile görüşülmüş ve aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir.

##### I.2.1.1. Özel Ege Yıldız MTSK Yetkilisi ile Yapılan Görüşme

80 Özel Ege Yıldız MTSK kurucusu raportörlerle yaptığı görüşmede kurslarının yaklaşık 4 yıldır faaliyette olduğunu ifade ederek, kayıt yaptıran kursiyerlerin neredeyse tamamının Marmaris ilçesinde ikamet eden adaylardan olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, söz konusu yetkili tarafından kurs ücretleri ile ilgili olarak ücret ilanlarının her yıl Mayıs ayı sonuna kadar ilan edilmek zorunda olduğu, bu kapsamda ücretlerini ilan etmeden önce diğer kurslarla bir araya gelerek ilan edecekleri ücrete karar verdikleri, alınan kararlar çerçevesinde ilan edilen ücretin altında bir tutarla kayıt yapmadıkları, bu sayede sürücü kursları arasındaki rekabetin eğitim alanında yařandığđ belirtilmiştir.

## 11-32/668-211

Son olarak, yetkiliden 2011-2012 öğretim yılı için henüz resmi olarak ücret ilanlarının yapılmadığı, ancak, diğer sürücü kursu temsilcileri ile yapılan görüşmede “B” grubu için 800 TL, “E” grubu için 1.250 TL ücret belirlenmesi konusunda bir uzlaşma sağlandığı bilgisi edinilmiştir.

### I.2.1.2. Özel Marmaris MTSK ve Özel Marmaris Altın MTSK Yetkilileri ile Yapılan Görüşme

90 Görevli raportörlerin, Özel Marmaris MTSK yetkilisi, Özel Marmaris Altın MTSK yetkilisi ve her iki MTSK'nın kurucusu İmta Turizm Tic. Ltd. Şti. ortağı ile yaptıkları görüşmede, şirketin 1992 yılından beri faaliyet gösterdiği, Marmaris'te iki adet sürücü kursu bulunduğu, üçüncü kursun ise 2009 yılında kapatıldığı ifade edilerek, kayıt yaptıran adayların tamamının Marmaris'te ikamet edenlerden oluştuğu belirtilmiştir. Anılan yetkililer tarafından, ayrıca, kurs ücretlerinin her yıl Mayıs ayı sonuna kadar ilan edilmesinin gerektiği, önceki senelerde, rekabet nedeniyle ilan edilen ücretlerin altında bir tutarla kursiyer kaydı yapılırken, 2010 yılı Haziran ayında diğer kurslarla yapılan görüşmeler sonucu, ilan edilen ücretlerin altında bir tutarla kursiyer kaydı yapılmaması konusunda anlaşmaya varıldığı ve bunun büyük ölçüde başarılı olduğu hususlarına değinilmiştir.

100 Teşebbüs yetkililerinden, 2011-2012 öğretim yılında ilan edilecek ücretler için henüz net bir rakam belirlenmediği ancak, diğer kurslarla yapılan ön görüşmeler sonucu “B” grubu için 800 TL, “E” grubu için 1.250 TL ücret belirlenmesi konusunda bir uzlaşma sağlandığı bilgisi edinilmiştir. Son olarak, önceki yıla göre ciddi bir artış niteliğindeki bu durumun, Mili Eğitim Bakanlığı'nın Nisan 2011'de yaptığı bir düzenlemeden kaynaklandığı, zira bahse konu düzenleme uyarınca sürücü kursu kontenjanlarında önemli bir azalma meydana geldiği ve dolayısıyla maliyetleri karşılamak için ücretleri artırmak zorunda kaldıkları belirtilmiştir.

### I.2.1.3. Özel Marmaris Kaynak MTSK Yetkilisi ile Yapılan Görüşme

110 Raportörlerle görüşen teşebbüs çalışanı, kurs müdürü ve kurucusunun şehir dışında olması nedeniyle yetkili bir kişinin bulunmadığını ve bu sürede kurs işleri ile kendisinin ilgilendiğini ifade etmiştir. Yapılan görüşmede, kurs ücretlerinin diğer kurslarla bir araya gelinerek belirlendiği, ancak geçen yıla kadar ilan edilen ücretlerin altında bir tutarla kursiyer kaydı yapılabildiği, son bir yıldır kurs ücretlerinin ilan edilen ücretlere sabitlendiği ve bu tutarın altında bir fiyatla kayıt yapılmadığı belirtilmiştir.

Son olarak, ilgili çalışandan 2011-2012 öğretim yılı için henüz resmi olarak ücret ilanlarının yapılmadığı, ancak, diğer sürücü kursu temsilcileri ile yapılan görüşmede “B” grubu için 800 TL, “E” grubu için 1.250 TL ve “A2” grubu ehliyet için 550 TL ücret belirlenmesi konusunda bir uzlaşma sağlandığı bilgisi edinilmiştir.

### I.2.2. Öneri Kapsamında Elde Edilen Belgeler

#### 120 I.2.2.1. Özel Ege Yıldız MTSK'dan Elde Edilen Belgeler

Yapılan yerinde incelemede raportörlerce son 4 yıla ait ücret ilanlarının birer örneği alınmıştır. Marmaris ilçesinde faaliyet gösteren tüm kursların ortak verdiği ve kurs müdürlerinin imzasını taşıyan ilan metinleri aşağıdaki şekildedir:

**11-32/668-211**

“Muğla Marmaris ilçesinde faaliyet gösteren Özel Marmaris, Marmaris Altın, Marmaris Kaynak, Ege Yıldız ve Aksaz Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursunda<sup>1</sup> 01.06.2007 tarihinden 31.05.2008 tarihine kadar uygulanacak kurs ücretleri ilanıdır.

Sınıfı	Toplam Ders Saati	Ders Saat Ücreti	Toplam Ücret
A2	47	5,31 YTL	250,00 YTL
B	83	5,42 YTL	450,00 YTL
E	112	6,69 YTL	750,00 YTL
D	112	6,69 YTL	750,00 YTL
H	63	6,34 YTL	400,00 YTL
G	32	9,37 YTL	300,00 YTL
Opr. Bel.	72	4,16 YTL	300,00 YTL

Fark sınıfı ücretleri:

A1-A2-F'den B'ye fark	400,00 YTL
A1-A2'den C-E'ye fark	500,00 YTL
B'den C-E'ye fark	300,00 YTL
C'den E-D'ye fark	300,00 YTL
B-C-D-E-F'den A1-A2'ye fark	200,00 YTL
F'den B'ye fark	350,00 YTL
F'den E'ye fark	500,00 YTL

Yukarıda belirtilen ücretlere KDV dâhil olup, sınav hizmetleri ücretleri, kitapçık ücretleri, sınav komisyon ücreti, basılı evrak bedelleri, vergi dairesi harçları, trafik tescil ücretleri dâhil değildir. Bu ücretler her adaydan ayrı ayrı tahsil edilecektir. Peşin ödemede %10 indirim uygulanır.

130

Selnur ALTIN	N. Macit KOYUNCU	Kadir ÜNSAL
Altın MTSK Müdürü	Marmaris MTSK Müdürü	Aksaz MTSK Müdürü
Servet KAYNAK	Gürsel Kaynak	Sonay KAZIL
Marmaris MTSK Müdürü	Kaynak	Ege Yıldız MTSK Müdürü

Aynı ilan metni 01.06.2008-31.05.2009 öğretim yılı için de verilmiş olup, yine aynı kişilerin imzası bulunmaktadır<sup>2</sup>. Ayrıca bahse konu ücretler 01.06.2009-31.05.2010 öğretim yılı için de geçerlidir. Zira teşebbüsler bu dönemde fiyat artışı yapmamışlardır.

Sınıfı	Toplam Ders Saati	Ders Saat Ücreti	Toplam Ücret
A2	47	6,38 YTL	300,00 YTL
B	83	6,02 YTL	500,00 YTL
E	112	6,69 YTL	750,00 YTL

<sup>1</sup> Söz konusu sürücü kursu İmta Turizm Tic. Ltd. Şti tarafından kurulmuş olup, 2009 yılında kapatılmıştır.

<sup>2</sup> Diğer ifadeler aynı olduğundan yalnızca ücretlere yer verilmiştir.

## 11-32/668-211

D	112	6,69 YTL	750,00 YTL
H	63	6,34 YTL	450,00 YTL
G	32	9,37 YTL	300,00 YTL
Opr. Bel.	72	4,16 YTL	300,00 YTL

### Fark sınıfı ücretleri:

A1-A2-F'den B'ye fark	450,00 YTL
A1-A2'den C-E'ye fark	550,00 YTL
B'den C-E'ye fark	350,00 YTL
C'den E-D'ye fark	300,00 YTL
B-C-D-E-F'den A1-A2'ye fark	250,00 YTL
F'den B'ye fark	400,00 YTL
F'den E'ye fark	500,00 YTL

Yerinde incelemede ayrıca fatura örnekleri alınmış olup, bahse konu faturaların neredeyse tamamında, ilan edilen ücretler üzerinden fatura kesildiği anlaşılmıştır.

### 1.2.2.2. Özel Marmaris MTSK'dan Elde Edilen Belgeler

140 Özel Marmaris MTSK'dan elde edilen belgelerde yukarıdaki tespitte yer verilen ücret ilanlarının gazetelerde yayınlanmış metinleri bulunmaktadır. Söz konusu ilanlarda Marmaris ilçesinde faaliyet gösteren tüm kursların ismi bulunmakta olup, ortak ilan verildiği anlaşılmıştır. Yalnızca, 2009-2010 öğretim yılında verilen ilanda, peşin ödemede yapılan indirim oranı %10'dan %20'ye çıkarılmıştır.

Özel Marmaris MTSK ve Özel Marmaris Altın MTSK adına son bir yılda kesilen faturaların incelenmesinden, son bir yıl içindeki faturaların ilan edilen ücretler üzerinden düzenlendiği anlaşılmıştır.

### 1.2.2.3. Özel Marmaris Kaynak MTSK'dan Elde Edilen Belgeler

150 Özel Marmaris Kaynak MTSK'da yapılan yerinde incelemede, ilan edilen ücret tarifeleri alınmış olup, yukarıda yer verilen ilanlarla aynı niteliktedir. Diğer taraftan son bir yıla ilişkin fatura örnekleri alınmıştır. İncelenen fatura örneklerinde çeşitli gruplara ait ücretler ilan edilen tutarlar üzerinden faturalandırılmıştır. İncelenen fatura örneklerinin tamamında ilan edilen ücretten %20 iskonto yapılmış olup, söz konusu indirimin, ilan metninde bulunan peşin ödeme indirimi olduğu anlaşılmıştır.

### 1.2.2.4. Marmaris İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden Elde Edilen Belgeler

Dosya mevcudu bilgilerden, ilçedeki MTSK'lar tarafından İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne verilen geçmiş yıllar ücret ilanlarının, tüm kurslarca ortak verildiği görülmüştür.

Anılan belgeler çerçevesinde hazırlanan ve 2007-2011 yılları arasında ilan edildiği görülen ücretlere aşağıda yer verilmiştir.

160 Tablo-1: Yıllar itibariyle ilan edilen ücretler

Dönem	A2	B	E	D	H	G	Opr. Bel.
2007-2008	250 TL	450 TL	750 TL	750 TL	400 TL	300 TL	300 TL
2008-2009	300 TL	500 TL	750 TL	750 TL	450 TL	300 TL	300 TL

## 11-32/668-211

2009-2010	300 TL	500 TL	750 TL	750 TL	450 TL	300 TL	300 TL
2010-2011	300 TL	500 TL	750 TL	750 TL	450 TL	300 TL	300 TL
2011-2012	550 TL	800 TL	1.250 TL				

### I.3. DEĞERLENDİRME

#### I.3.1. 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirmeler

Yapılan önaraştırma çerçevesinde elde edilen belge ve bulgular değerlendirildiğinde; Muğla ili Marmaris ilçesinde faaliyet gösteren MTSK'ların 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi tarafından yasaklanan anlaşmalar yaptıkları görülmektedir. Diğer yandan özellikle son bir yıldır, rakipler arası fiyat tespiti hükümleri içeren söz konusu anlaşmaların taraflarca tutarlı bir şekilde uygulandığı da anlaşılmaktadır.

170 Ancak görevli raportörlerin yetkililer ile yaptıkları görüşmeler sırasında, söz konusu MTSK yöneticilerinin 4054 sayılı Kanun hakkında bilgi sahibi olmadıkları ve ilgili pazarda birlikte fiyat belirleyerek, ortak ücret ilanı vermelerinin yasal olduğu düşüncesinde oldukları görülmüştür. Nitekim rekabeti bozucu anlaşma olarak nitelendirilebilecek, birlikte belirlenen ücret ilanlarının ilçe Milli Eğitim Müdürlüğüne verilmesi de bu durumun göstergesidir. Buna ilave olarak söz konusu ilanlara geçmiş yıllar boyunca Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından herhangi bir itiraz veya uyarıda bulunulmaması söz konusu yanlış zannı destekleyici nitelikte olmuştur.

180 Bu noktada, sürücü adaylarına ilişkin özel öğretim hizmetleri pazarına yönelik olarak Kurumumuzca hazırlanan "Motorlu Taşıt Sürücü Adaylarına Yönelik Özel Öğretim Hizmetleri Pazarı Sektör Araştırması" raporuna değinmekte fayda vardır. Söz konusu Rapor'da; sektörde yaşanan rekabet sorunlarının büyük çoğunluğunun temelde düzenleme ve denetim eksikliğinden kaynaklandığı, sektörün sağlıklı işleyişine imkân verecek düzenleme ve denetim altyapısının oluşturulamadığı tespitleri yer almaktadır.

Öte yandan, dosya konusu olayda var olan rekabet ihlalleri değerlendirilirken; Kurum tarafından hazırlanmış olan ilgili sektör raporu, söz konusu ihlalin gerçekleştiği coğrafi pazarın büyüklüğü, yakın bölgelerde de benzer oluşumların varlığı ihtimali ve 4054 sayılı Kanun hakkında ilgili teşebbüsler yanında düzenleyici kamu kurumunun da bilgisiz olması durumunun pazardaki etkisi dikkate alınmıştır. Bunların yanı sıra, teşebbüslerin son üç yıldır kurs ücretlerinde herhangi bir artış yapmayarak aynı fiyatları uygulaması da değerlendirilen önemli bir husustur.

190 Tüm bu kriterler de göz önünde bulundurulduğunda, dosya mevcudu olayda 2008-2009 öğretim yılından beri aynı ücretleri uygulayan sürücü kurslarının 2011-2012 öğretim yılında ücretlerini artırma yönünde bir görüş birliğine vardıkları anlaşılma ile birlikte, henüz ücret ilanları verilmediğinden, teşebbüslere gönderilecek bir uyarı yazısı ile bu durumun önüne geçilebileceği ve rekabetin tesisinin daha etkin bir şekilde sağlanabileceği kanaatine ulaşılmıştır.

200 Yukarıda yer verilen bilgi, belge ve açıklamalar çerçevesinde incelemeye konu dosya değerlendirildiğinde, Marmaris ilçesinde faaliyet gösteren MTSK'ların 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal eder nitelikte rakipler arası fiyat tespiti içeren anlaşmalara taraf oldukları kanaatine ulaşılmakla birlikte, söz konusu teşebbüsler hakkında 4054

## **11-32/668-211**

sayılı Kanun'un 41. maddesi kapsamında soruşturma açılmasına gerek olmadığı; 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında görüş yazısı gönderilerek ihlale son verilmesinin ve benzer uygulamaların devamı halinde hukuki yaptırımlar ile karşılaşabileceklerinin bildirilmesinin uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

## **J. SONUÇ**

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

1- Dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına,

210 2- Bununla birlikte, ilgili pazarda, rekabetin kalıcı bir şekilde tesisi ve benzer eylemlerin tekerrür etmesinin önlenmesi bakımından 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca ihlale ne şekilde son verileceğine yönelik olarak OHES Turizm Tic. Ltd. Şti., iMTA Turizm Tic. Ltd. Şti. ve Özel Marmaris Kaynak MTSK'ya görüş bildirilmesi hususunda Başkanlığın görevlendirilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.